

De zwerveling

ZWERVELING

DOOR PETER VAN DEN ENDE

By Femke on 6 oktober 2019

Aan boord van een schip wordt een bootje gevouwen en voorzichtig te water gelaten. Dan vaart het schip weg en staat het bootje er alleen voor. Het vaart over de oceaan, langs riffen en polen en tussen ijsschotsen door. Het laveert tussen scholen vissen, wuivende waterplanten en angstaanjagende zeemonsters. Het verbaast zich over een wonderlijke sprookjeswereld boven en onder water, doorstaat stormen en redt zich uit benaderde situaties. Een bizarre reis.

Recensie

©2019, Querido, illustratie van Peter van den Ende uit *Zwerveling*

Dit woordeloze beeldverhaal is werkelijk adembenemend. Het boek dompelt je onder in een reis die je verbeelding bijna (of helemaal) te boven gaat. Maar dat niet alleen: de prenten zijn zo ongelooflijk gedetailleerd, met zo ontzettend veel minutieuze lijntjes en kringeltjes, dat het je gewoon gaat duizelen. Het is ook geweldig om te zien hoe ontzettend veel details je kunt laten zien, met alleen maar zwarte inkt.

©2019, Querido, illustratie van Peter van den Ende uit *Zwerveling*

Op de eerste spread wordt er een papieren bootje te water gelaten, vanaf een zeer bijzonder schip 'de Exploratio'. Alleen al in dat schip kun je een complete wereld ontdekken, met een soort vreemde duikklok onder de boeg; een soort kasteel op het dek, maffe uitsteeksels en bizarre zeilen die eruit zien als windvaandels. Het is nog maar het begin van deze vreemde ontdekkingsreis die je start. Terwijl je het bootje volgt over alle wereldzeeën (de route vind je terug op de laatste pagina's), gaat er een compleet nieuwe wereld voor je open.

Sommige elementen in het boek zijn heel herkenbaar en realistisch, zoals eindeloze golven, meeuwen in de lucht, prachtig koraal, het zuiderlicht (gezien de route) en talloze vissen. Toch zijn er ook al merkwaardige schepsels onder de zeespiegel te ontdekken: een vreemd vissenmonster met een schaar in zijn hand of een zeepaardje in dambord-motief dat een lift krijgt van het bootje. Sommige prenten zijn prachtig, dromerig en sprookjesachtig; andere prenten zijn grimmig, dreigend en zelfs een beetje eng. Vooral de prent met het booreiland, waarbij de vogels uit de lucht vallen, is zeer indrukwekkend.

©2019, Querido, illustratie van Peter van den Ende uit *Zwerveling*

©2019, Querido, illustratie van Peter van den Ende uit *Zwerveling*

Na deze heftige gebeurtenis wordt het verhaal wel héél bizar. Het bootje ontmoet nu wel héél bijzondere schepsels, schept water en zinkt...en toch lukt het om weer boven te komen. Afgezien van alle mooie, verhalende tekeningen is er dus ook veel symboliek uit het verhaal te halen: tijdens een reis die je maakt, kun je allerlei tegenslagen ervaren en ook weer te boven komen; net als in het leven zelf. En voel je ook de symboliek al van het papieren bootje dat vanaf het grote schip zijn eigen weg moet zien te vinden? Het mooie is dat kinderen zelf bepalen wat ze uit dit verhaal halen; elk kind zal weer andere details opmerken of er zijn eigen ervaringen in verwerken. Dat maakt dat dit boek een uniek verhaal vertelt, voor iedereen. Maar waarschijnlijk zal iedereen het eens zijn over de fantastische prenten: wát een kunstwerk.

Lestips

Dit boek kun je natuurlijk niet voorlezen; dit boek moet je zien! Maar je kunt kinderen wel leren kijken. Door er één of meerdere prenten uit te pikken, laat je kinderen zien hoe ontzettend veel er te ontdekken is in dit boek.

Neem bijvoorbeeld de prent waarbij het bootje het **mangrovebos** in vaart. Je ziet zowel de wereld ónder de zeespiegel als erboven (zien kinderen dit?). Wat is er allemaal te ontdekken? Blader je verder, dan worden de prenten steeds fantasievoller. Er komen steeds meer gekke dingen in naar voren; het is leuk om dit samen met de kinderen te ontdekken.

Maar je kunt ook een meer realistische prent nemen om over te praten, zoals die van het **zuiderlicht** of het **olieplatform**.

Tekenen

Als ik naar deze prachtige beelden kijk, moet ik ook denken aan een technische tekenles die ik ooit in de brugklas kreeg: met oostindische inkt moesten we eindeloos veel vakjes ‘inkleuren’ door verschillende patronen te gebruiken: stippen, streepjes, kringeltjes – dun, dik etc. Op die manier merkte je hoeveel je kunt doen met slechts 1 kleur. Je kunt met al die streepjes en lijntjes textuur laten zien, donker-licht maken of beweging suggereren.

Alleen maar vakjes ‘inkleuren’ of beter: ‘intekenen’ is misschien een beetje saai voor kinderen; maar je kunt bijvoorbeeld ook een grote vis laten tekenen met heel veel schubben. Elke schub laat je dan op een andere manier vullen. Dus, met lijntjes, stippeltjes, streepjes, kringeltjes... wat dan ook. Laat het boek natuurlijk zien ter inspiratie! Geen énkél vlak is egaal ingekleurd.

Wat je ook kunt doen – en nu ‘leen’ ik wederom even het idee uit mijn brugklas! – is dat je de kinderen een volledig eigen tekening laat maken (een landschap?), waarbij ze zoveel mogelijk van de eerst geoefende technieken toepassen.

Schrijven

Door naar dit boek te kijken, krijgen kinderen misschien wel heel spannende verhalen in hun hoofd! Laat ze deze eens proberen op te schrijven! Wie weet wat voor mooie resultaten eruit komen.

Een papieren bootje vaart op de grote oceaan. Het overleeft stormen en verbaast zich over de wereld onder en boven water. Het woordeloze verhaal toont fantastische zwart-wit prenten die heel minutieus getekend zijn. Er zijn heel wat realistische elementen maar ook de fantasie speelt een rol. Niets is wat het lijkt en alles is wat jij ziet en voelt. Dat maakt het boek zo wonderbaarlijk.